

N:o 23.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Mars 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om förändrad lydelse af 6 punkten i 19 § af Kongl. Förordningen om nya Strafflagens införande den 16 Februari 1864.

Ifrågavarande till Lag-Utskottet remitterade motioner äro väckta, den ena inom Första Kammaren (N:o 17) af Herr *Leonard Magnus Nordenfelt* och den andra inom Andra Kammaren (N:o 59) af Herr *Jonas Jonasson* i Gullaboås; och hafva motionärerne föreslagit:

Herr *Nordenfelt*: "att Riksdagen ville för sin del besluta, att Kongl. Maj:ts nådiga förordning om nya strafflagens införande och hvad i afseende derpå iakttagas skall, af den 16 Februari 1864 § 19, 6 punkten, bör få följande förändrade lydelse:

"Hafver brott, som ringare är, än i 5 punkten sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller ock fridsbrott af svår art blifvit begånget, och har, i den händelse att brottet utan målsegandens angivelse icke må åtalas, sådan angivelse skett; då må den, som för brottets begående skäligen misstänkes, jemväl i häkte tagas. Hafver han embete eller tjänst eller fast egendom, eller eljest stadigt hemvist eller yrke, och kan det ej skäligen befaras, att han afvikor, eller att han genom undanrödjande af bevis eller egendom sakens tillbörliga utredning hindrar, då skall han på fri fot lemnas;" samt

Herr *Jonas Jonasson*: "att Riksdagen för sin del ville besluta följande förändring i 6 punkten af 19 § i Kongl. förordningen om nya Strafflagens införande den 16 Februari 1864:

Bih. till Riksd. Prot. 1876. 7 Saml. 11 Häft.

Misstänkes någon hafva begått brott som ringare är, än i 5 punkten i nämnda förordning sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller att hafva stört husfrid eller våldfört annan person, den må i häkte tagas. Hafver han — — — — — på fri fot lemnas“.

I enahanda syfte, som med ifrågavarande motioner afses, väcktes vid sistlidne riksdag förslag om ändring i stadgandena rörande häktning. För detta förslag, som jemväl åsyftade förhöjning i straffbestämmelserna för vissa våldsgeringar och fridsbrott, åberopades såsom stöd den äfven nu anförda omständighet, att på senare tider våldsbragder till betänkligt förökad mängd blifvit föröfvade, i synnerhet af den del utaf befolkningen, som på främmande orter till stort antal erhållit tillfällig anställning vid allmänna arbeten.

Uti det utlåtande, som öfver berörda förslag då afgafs, anförde Utskottet, att strafflagen, i fråga om de brott, som dermed åsyftades, icke syntes för mild. Någon skärpning i straffen vore derföre desto mindre lämplig, som orsaken till förökadt antal brott icke uteslutande vore att söka deruti, att det för brottet använda straffhot vore för ringa, och detta dels förnämligast gällde sådana brott, hvilka såsom de ifrågavarande i allmänhet beginges i sådan öfverretning, att brottslingen icke kunde förutsättas ega erforderligt sinneslugn för beräkning af straffpåföljden, dels ock jemväl i öfrigt särskildt egde tillämplighet på den omständighet, som närmast föranledt förslaget. En af anledningarne till det öfverklagade förhållandet syntes nemligen vara, att nämnde arbetare, som icke vore med något band fästade vid den ort, der de vistades, vid våldsgeringars begående hängåfve sig åt förhoppningen att genom afvikande från orten kunna undgå rättvisans straffande arm. Vissheten derom, att ett brott ej blefve ostraffadt, och att straffet snart drabbade den brottslige, afhölle också ej mindre från brott, än strängheten i straff. För upprätthållande af allmän ordning vid sådana tillfällen, då en folkmenighet för något allmänt arbete eller annan orsak vore samlad, kunde jemväl vara af högsta vigt, att uppviglare till våldsamheter och fridsbrott, äfven der han gjort sig skyldig allenast till mindre sådana förbrytelser, finge för afböjande af större oordningar, tagas i fängsligt förvar. Lagstiftaren borde derföre mot tillökningen af ifrågakomna brotten söka ett korrektiv deruti, att för vissa fridsbrott, hvilka syntes för rättssäkerheten vådliga, men för hvilka, i anseende dertill att de vore med endast fängelse eller böter belagda, häktning lagligen icke egde rum, fridsstöraren måtte kunna häktas, der skälig anledning förekomme, att han, för undgående af straff, afveke. Och föreslog på dessa skäl Utskottet, att ifrågavarande lagrum skulle erhålla följande förändrade lydelse:

“Misstänkes någon hafva begått brott, som ringare är, än i 5 punkten sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller att hafva stört hemfrid, eller

af Kongl. förordningen om nya Strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 Februari 1864 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Misstänkes någon att hafva begått brott, som ringare är, än i 5 punkten sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller att hafva å sådant ställe, som i 11 kap. 15 § omförmäles, uppsåtligen föröfvat misshandel, hvarå skada, om än ringare, följt; den må ock i häkte tagas. Hafver han, embete eller tjänst, eller fast egendom, eller eljest stadigt hemvist eller yrke, och kan det ej skäligen befaras, att han afviker, eller att han, genom undanrödjande af bevis eller egendom, sakens tillbörliga utredning hindrar; då skall han på fri fot lemnas.

Stockholm den 10 Mars 1876.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herr Grefve *Sparre.*

af Herr *von Gegerfelt*, med hvilken Herr *Thomasson* instämt: I "Reservation mot Utskottets vid sistlidna riksdag afgifna utlåtande i förevarande ämne yttrade jag:

"Enär de uti ifrågavarande hänseende nu gällande föreskrifter efter mitt omdöme stödjade sig på rigtiga, konsekvent genomförda grunder, och dessa föreskrifter, om de behörigen tillämpas, nöjaktigt tillfredsställa allmänna ordningens anspråk, utan att den enskilda friheten derigenom oskäligt inskränkes, men det föreslagna tillägget, hvarigenom motionens hufvudändamål, att hålla i styr de "talrika arbetare, som å främmande ort söka arbetsförtjenst", endast högst ofullständigt skulle befordras, i uppenbar strid mot omförmälda grunder utsträcker häktningståtgärden till vissa uppgifna brott, som äro allt för ringa för att rättfärdiga en sådan åtgärd och hvaraf en del ej ens få utan målsegares angivelse åta-

las, så har jag funnit mig föranlåten att mot Utskottets betänkande anmäla reservation“.

“Jag har så mycket mindre funnit anledning frångå mina sålunda uttalade åsikter, som Utskottets i förevarande utlåtande förordade och af Riksdagen bifallna lagförslag blifvit af Kongl. Maj:t afslaget, hufvudsakligen på det af Högsta Domstolen anförda skäl att enligt förslaget häktning skulle kunna ega rum allenast på misstanke om brott af så ringa beskaffenhet att detsamma finge försonas med lägsta bötesbelopp. Enär de förbrytelser nu angifna förslaget afser kunna försonas om ej med det lägsta, åtminstone med ett ganska ringa bötesbelopp, och således enahanda grund för ogillande af jemväl samma förslag fortfarande kvarstår, och enär härtill kommer det anmärkningsvärda förhållande att, under det Strafflagen i 14 kap. 13 § tillerkänner frågan huruvida ett utöfvadt våld medfört ringa eller ingen skada så liten betydelse att begge dessa fall blifvit under en straffbestämmelse sammanförda, samma fråga skulle enligt den af Utskottet föreslagna häktningsslag erhålla den framstående vigt att gränsen för häktningens befogenhet blefve uteslutande deraf beroende, så har jag ej heller kunnat Utskottets nu afgifna utlåtande biträda“.

Herr *Asplund* har begärt få antecknadt, att han icke i beslutet deltagit.
